

MINTAQADA IQTISODIYOTNING REAL VA MOLIYA SEKTORLARI O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNING RIVOJLANISHIGA MINTAQAVIY BANK TIZIMINING TA'SIRI

Jumayev Bahodir Raxmatullayevich

Osiyo xalqaro universiteti

ARTICLE INFO.

Kalit so'zlar: Hududiy bank tizimi, real sektor, moliya sektori, hududiy iqtisodiyot, kichik va o'rta biznes, infratuzilma loyihalari, tarmoqlarning o'zaro ta'siri, iqtisodiy rivojlanish.

Annotatsiya

Maqolada bank sektori muhim rol o'ynaydigan iqtisodiyotning mintaqaviy segmenti ko'rib chiqiladi. "Mintaqaviy bank", "mintaqaviy bank tizimi", "mintaqaviy moliya bozori" kabi nazariy tushunchalar ko'rib chiqiladi. Kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish va mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishda hududiy banklarning roli tahlil qilingan. Real va moliya sektorlari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning nazariy jihatlari ko'rib chiqiladi, asosiy muammolar va ularni rivojlantirish istiqbollari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot ilmiy maqolalar, hisobotlar va statistik ma'lumotlarga asoslanadi.

<http://www.gospodarkainnowacje.pl/> © 2024 LWAB.

Kirish. Zamonaviy sharoitda real va moliya sektorlarining samarali o'zaro hamkorligisiz hududiy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish mumkin emas. Tovar va xizmatlar ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan real sektor banklar va moliya institutlari tomonidan ta'minlanishi mumkin bo'lgan barqaror moliyalashtirish va investisiyalarga muhtoj. Mintaqaviy bank tizimlari bu jarayonda asosiy rol o'ynaydi, moliyaviy resurslarni safarbar qilish va taqsimlashga yordam beruvchi vositachi vazifasini bajaradi. Banklar mintaqa iqtisodiyotiga chuqur integratsiyalashgan hamda mahalliy sharoit va ehtiyojlarni yaxshi bilishi ularga iqtisodiy muammolarga yanada samarali javob berish va mintaqaning o'ziga xos xususiyatlariga moslashtirilgan moliyaviy xizmatlar ko'rsatish imkonini beradi. Ushbu maqolaning maqsadi mintaqaviy bank tizimining hududiy iqtisodiyotning real va moliyaviy sektorlari o'rtasidagi munosabatlarni rivojlantirishga ta'sirini o'rganishdir.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Mintaqaviy bank tizimining mintaqaviy iqtisodiyotning real va moliya sektorlari o'rtasidagi munosabatlarini rivojlantirishga ta'sirini o'rganish ham rossiyalik, ham o'zbekistonlik olimlar, shuningdek, bank ishi va mintaqaviy iqtisodiyotning turli jihatlarini o'rganuvchi xalqaro tadqiqotchilarning ishlariga asoslanadi.

Jumladan rus olimlari Вагизова, В. И., Едронова, В.Н., Елисева, Н.П., Саркисянц, А.Г., Кугаев С.В., Калтырин, А.В. hamda mamlakatimiz olimlari Jumabayev A.B., Ahmadjonov, O., Jamshid, Z., Maxmudova M. va boshqalarning ishlaridan foydalanilgan.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida "Mintaqaviy bank", "mintaqaviy bank tizimi", "mintaqaviy moliya bozori" kabi tushunchalarning mazmun-mohiyatini ochib berishda mantiqiy, qiyosiy va solishtirma tahlil, analiz va sintez, induktsiya va deduktsiya usullaridan foydalanilgan.

Tahlil va natijalar. Zamonaviy sharoitda hududlarda mintaqa iqtisodiyoti uchun to'liq bank xizmatlari, jumladan, real sektor uchun uzoq muddatli kredit resurslarini ko'rsatishga qodir bo'lgan barqaror va samarali faoliyat ko'rsatuvchi kredit tashkilotlari tarmog'iga ega bo'lish nihoyatda muhimdir. Bunday resurslarni jalb etishning ustuvor mexanizmlaridan biri mintaqaviy bank tizimi bo'lib, u ayniqsa, viloyat iqtisodiyotini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu muammoni muvaffaqiyatli hal qilish O'zbekiston iqtisodiyoti va umuman jamiyatning samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Mintaqaviy bank bozori faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish uchun "mintaqaviy bank" tushunchasiga ta'rif berishdan boshlash kerak. Ushbu atama keng tarqalgan bo'lib qo'llanilishiga va uning milliy bank tizimida mintaqaviy banklarning shakllanishi va faoliyati uchun ahamiyatiga qaramay, O'zbekistonda normativ hujjatlarda "mintaqaviy bank" maqomi qonuniy ravishda tan olinmagan, bu esa noaniqlikka olib keladi. Buni zamonaviy iqtisodiy lug'at va ensiklopediyalarda mintaqaviy bankning aniq ta'rifi yo'qligi va bu toifa faqat tijorat banklarini xizmat ko'rsatish bo'yicha tasniflash mazmunida tilga olingani ham tasdiqlaydi.

Bizning fikrimizcha, hududiy banklarni alohida toifaga ajratish zarurati ularning shakllanishining tarixiy xususiyatlari, tashkiliy-iqtisodiy sharoitlari va faoliyat yuritayotgan institutsional muhiti bilan bog'liq. Bu hududiy banklarning iqtisodiy xususiyatlarining mamlakatdagi boshqa banklardan sifat jihatidan farqlanishi bilan ham bog'liq.

Mintaqaviy bankni aniqlash uchun bir nechta mezonlarni aniqlash mumkin. U operatsiyalarning tabiati, predmeti, mulkchilik turi, faoliyat ko'lami, xizmat ko'rsatish sohasi va tashkiliy tuzilmasi bo'yicha farq qilishi mumkin. Iqtisodiy adabiyotlarda banklarning har xil turlari ajratiladi: mintaqaviy, mintaqalararo, milliy va xalqaro. Masalan, O.I. Lavrushin banklarni xizmat ko'rsatish sohasi bo'yicha mintaqaviy (mahalliy), mintaqalararo, milliy va xalqaro toifalarga ajratadi. Uning fikricha, mintaqaviy banklar birinchi navbatda bir mintaqadagi mijozlarga, shu jumladan ma'lum bir shahar ehtiyojlariga xizmat qiluvchi banklarga xizmat ko'rsatadi. Xorijiy mualliflar, xususan J. Sinkey Jr. banklarni tasniflashda mahalliy bozorlarda faoliyat yurituvchi mahalliy banklar va mintaqaviy bozorlarda faol mintaqaviy banklarni farqlashda geografik yondashuvdan foydalanadilar. Biroq, muallif mahalliy va mintaqaviy bozorlar o'rtasida aniq chegaralarni belgilamaydi va ularning mintaqaning ma'muriy chegaralariga to'g'ri keladimi yoki yo'qligini ko'rsatmaydi.

Mintaqaviy bankning boshqa ta'riflari mavjud. V.N. Edronova va N.P. Eliseevaning so'zlariga ko'ra, mintaqaviy bank faqat o'z mintaqasida ishlaydi va boshqa viloyat yoki mintaqalarga ta'sir qilmaydi. Biroq, bu xususiyat mintaqaviy bankni to'liq aniqlash uchun etarli emas, chunki u davlat va yirik federal, shuningdek, xorijiy sho'ba banklarga mos keladi. Shuni ta'kidlash kerakki, ushbu tasnif kapitallashuv, aktivlarni taqsimlash va resurs bazasi xususiyatlariga asoslanadi.

Mintaqaviy bankni aniqlashning boshqa mezonlari ham mavjud, masalan, mintaqaviy hokimiyat organlariga tegishli bo'lgan, uning faoliyat doirasi, roli va o'ziga xos xususiyatlarini belgilashi. Yu.Yu. Rusanovning fikricha, mintaqaviy banklar byudjet oqimlari, davlat kreditlari va mintaqaviy dasturlarga e'tibor qaratishlari kerak. Ular davlatning ta'sis sub'ektlarida ro'yxatdan o'tgan, bunday kafolatlarga ega bo'lmagan boshqa banklardan farqli o'laroq, mintaqaviy hukumatning agentlari sifatida ishlaydi va ushbu hukumatning kafolatlaridan foydalanadi. Biroq, hududda faoliyat yuritayotgan tijorat banklarini davlat banklari bilan birlashtirish mumkin, deb taxmin qilish noto'g'ri. Mintaqaviy bank deganda bank-moliya xizmatlarini ko'rsatish va hududning iqtisodiy o'sishini rag'batlantirish funksiyalarini amalga oshirish orqali muayyan hudud iqtisodiyotini rivojlantirishda faol ishtirok etuvchi kredit tashkiloti tushunilishi kerak.

Mintaqaviy banklarda ma'lum bir o'ziga xoslik shundaki, bu erda miqyosning ta'siri ma'lum darajada o'chiriladi: yirik, o'rta va kichik banklar mintaqaviy darajada muhimdir. Ular hududiy bank xizmatlari bozorida faol ishtirok etib, nafaqat bank tizimida, balki butun viloyat ijtimoiy-iqtisodiy hayotida muhim o'rin tutadi.

Mintaqaviy bankni aniqlashning bir nechta yondashuvlarini aniqlaymiz:

- 1) Bankning mintaqaviyligini faqat bitta mintaqadagi mijozlarga xizmat ko'rsatish bilan bog'laydigan mijozga yo'naltirilgan yondashuv.
- 2) Ta'sischi yondashuvi, unga ko'ra mintaqaviy bank tuziladi va mintaqaviy hokimiyat tomonidan qo'llab-quvvatlanadi.
- 3) ma'muriy yondashuv, bunda bankning hududiyligi uning ro'yxatdan o'tgan joyiga qarab belgilanadi.
- 4) Ijtimoiy-iqtisodiy yondashuv, bunda bankning muayyan hududni rivojlantirishga qo'shgan hissasi hisobga olinadi.

Bu yondashuvlar mintaqaviy bank tizimining asosini tashkil etadi. Iqtisodiyot fanida mintaqaviy bank tizimining turli xil ta'riflari mavjud bo'lib, ular tahlilining to'liqligi va uslubiy yondashuvlari bilan farqlanadi.

Tashkiliy yondashuv nuqtai nazaridan mintaqaviy bank tizimi milliy tizimga o'xshash ikki darajali tizim bo'lib, vertikal aloqa Markaziy bank faoliyati bilan ta'minlanadi. Bunday tizimni shakllantirish vertikal boshqaruv tuzilmasi, jumladan, mintaqaviy darajadagi bank tizimining hududiy boshqaruv organlari va banklarning mintaqaviy iqtisodiyot bilan o'zaro aloqasi orqali amalga oshiriladi. Ushbu tamoyillar mintaqaviy bank tizimining ikki darajali tuzilmasini tashkil qiladi.

Institutsional nuqtai nazardan mintaqaviy bank tizimi - bu mintaqada bank tizimini tashkil etishda tashqi va ichki omillar ta'sirida faoliyat yurituvchi bank sub'ektlari yig'indisidir. Bank tizimi ssuda kapitali bozori tarkibida asosiy o'rin tutadi va bozorni boshqarish qonunlari bilan belgilanadigan iqtisodiy kategoriyani ifodalaydi. U hududning bozor iqtisodiyotining asosiy infratuzilmasini tashkil etadi va yangi bozorlarni yaratish, monopoliyadan chiqarish, xususiylashtirish, shuningdek, milliy iqtisodiyotni texnik va texnologik modernizatsiya qilish jarayonlarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Bozorning barcha elementlarining samarali faoliyat ko'rsatishi bozorning ajralmas qismi bo'lgan zamonaviy bozor infratuzilmasiga bog'liq.

Mintaqaviy bank tizimini boshqa bozorlar va infratuzilmalardan, masalan, mehnat bozori, axborot va innovatsiyalardan ajratilgan holda ko'rib chiqish mumkin emas. Mintaqaviy bank tizimini samarali rivojlantirish barcha turdosh bozorlarni rivojlantirishga mutanosib yondashishni taqozo etadi. Institutsional-takror ishlab chiqarish yondashuvi nuqtai nazaridan mintaqaviy bank tizimi mintaqaviy iqtisodiy munosabatlar doirasida muayyan funktsiyalarni bajaradigan banklar va kredit tashkilotlari tarmog'idir. Hududiy bank tizimini shakllantirish va rivojlantirish mahalliy xo'jalik yurituvchi subyektlarning ehtiyojlarini qondirish va ularning hududiy miqyosda raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan.

Mintaqaviy bank kapital bozori mintaqada iqtisodiyotida muhim o'rin tutadi, bank resurslarini sotib olish va sotish va joylashtirishni osonlashtiradi. Bu raqobat va sheriklarni erkin tanlash uchun sharoit yaratadi. Mintaqaviy banklar mahalliy mijozlar va korxonalariga yaqinroq bo'lib, ularning ehtiyojlarini tushunish va qondirishda afzalliklarga ega. Xizmatlar bozorida raqobatbardoshlikni saqlab qolish uchun ular yangi texnologiyalarni faol joriy etishlari va moliyaviy mahsulotlarini ishlab chiqishlari kerak. Hududiy banklarning xususiyatlarini o'rganish ularning samaradorligini oshirish va bozordagi mavqeiini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston mintaqaviy bank tizimining zamonaviy rivojlanishi mintaqada iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi. Hududiy banklarning ahamiyati nafaqat bank xizmatlarining to'liq sektorini, balki real sektorni uzoq muddatli moliyalashtirishda, balki ularning hududlarni iqtisodiy rivojlantirishda faol ishtirokchilari sifatidagi rovida hamdir. Biroq, mintaqaviy banklarning aniq huquqiy ta'rifi va tartibga soluvchi maqomining yo'qligi ularning samarali ishlashi va milliy bank sektorining umumiy tizimiga integratsiyalashuvi uchun muammolarni keltirib chiqaradi. Hududiy banklarning to'liq integratsiyalashuvi va salohiyatidan

optimal foydalanishga erishish uchun milliy bank tizimida ularning faoliyatini tartibga solish va maqomini belgilashga qaratilgan tegishli hududiy iqtisodiy siyosat va qonunchilik tashabbuslarini ishlab chiqish va amalga oshirish bo'yicha keyingi sa'y-harakatlar talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
2. Abidovna, A. S. (2024). The Importance of Personnel Management in the Operations of an Organization. *Miasto Przyszłości*, 49, 971-975.
3. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES. Kielce: Laboratorium Wiedzy Artur Borcuch.
4. Рахматов, Ж. А., Алимова, Ш. А., & Бобомуродов, К. Х. (2021). Стратегия инвестиционной политики Республики Узбекистан.
5. Алимова, Ш. А. (2021). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА КАК НОВЫЙ ЭТАП ГЛОБАЛИЗАЦИИ. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ И РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ, 234-238.
6. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. *Modern Science and Research*, 3(7), 211-218.
7. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 211-217.
8. Bazarova, M. (2024). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Modern Science and Research*, 3(6).
9. Bazarova, M. (2024). FEATURES OF BANKING MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Modern Science and Research*, 3(6).
10. Хайитов, Ш. Н., & Базарова, М. С. (2020). Роль иностранных инвестиций в развитии экономики Республики Узбекистан. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 284-287).
11. Базарова, М. С., & Пулатов, Ш. Ш. (2019). Проблемы банковской системы узбекистана и пути их решения. *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации*, 131-133.
12. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE FIELD OF HIGHER EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 582-586.
13. Базарова, М. С. (2021). ЭКОНОМИКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЕЁ РАЗВИТИИ. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 350-354).
14. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.
15. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 685-690.
16. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

17. Khudoynazarovich, S. A. (2021). An Opportunity of Internet Marketing in Tourism Sphere. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(3), 356-361.
18. Shadiyev, A. (2022). EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF SINGAPORE TOURISM IN UZBEKISTAN. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 23(23).
19. Ibdulloevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.
20. Ibdulloevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SIFATI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI.
21. Ibdulloevich, I. E. (2024). Ijtimoiy Soliq Stavkasini Kamaytirish Orqali Davlat Budjeti Daromatlarini Oshirish Imkoniyatlari. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 348-353.
22. Ikromov, E. (2024). SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 103-109.
23. Ikromov, E. (2024). FEATURES AND ADVANTAGES OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 98-102.
24. Khalilov, B. B. (2024). INTERNATIONAL ACCOUNTING ANALYSIS. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 740-745.
25. Халилов, Б. Б., & Курбанов, Ф. Г. (2020). Важность подготовки кадров в экономике. *Вопросы науки и образования*, (6 (90)), 12-14.
26. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 413-419.
27. Bakhodirovich, K. B. (2023). CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. *IMRAS*, 6(6), 161-165.
28. Bahodirovich, K. B. (2023). The International Financial Reporting Standards (IFRS) Mean to Businesses and Investors in Uzbekistan. *Miasto Przyszłości*, 42, 746-750.
29. Nafisa, R. (2024). THE PLACE AND ROLE OF TOURISM IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 279-284.
30. Mukhammedrzaevna, T. M., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. TOURIST LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT: STRATEGIES FOR REDUCING COST AND IMPROVING SERVICE. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 90.
31. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
32. Орипов, М. А., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Экологически чистое и устойчивое управление цепочками поставок в экономике платформы. *Вестник науки и образования*, (13-2 (91)), 28-30.
33. Bakhridinovna, A. N., & Kizi, R. N. O. (2021). The impact of the digital economy on resource consumption.
34. Nafisa, R. (2024). THE ROLE OF THE MODERN MANAGER IN THE ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 148-154.

35. Raxmonqulova, N. (2023). THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Modern Science and Research*, 2(10), 192-194.
36. Ruzmetov, B., Jumaeva, Z. K., & Xudayarova, M. (2021). International experience in attracting foreign direct investment. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(4), 38-43.
37. ЖУМАЕВА, З. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ТОЧЕК ПРОИЗВОДСТВЕННОГО РОСТА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *ЭКОНОМИКА*, 4, 455-458.
38. Жумаева, З. К. (2023). Потенциал инвестиционной стратегии развития региона. *Gospodarka i Innowacje*, 41, 333-337.
39. Jumayeva, Z. (2024). THE NEED FOR AN INNOVATIVE APPROACH IN MANAGING ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(1), 557-562.
40. Ruzmetov, B., Ruzmetov, S., Bakhtiyarov, S., Dzhumaeva, Z., & Juraev, K. (2023). Formation of supporting points for production growth based on diversification of the regional industry. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 449, p. 01001). EDP Sciences.
41. Jumayeva, Z. Q. (2024). METHODOLOGY OF DEVELOPMENT OF COMPREHENSIVE DEVELOPMENT PROGRAMS OF THE REGION BASED ON THE ACTIVATION OF INVESTMENT PROCESSES. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(7), 137-140.
42. Hakimovich, T. M. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALARNI MOLIYAVIY SOGLOMLASHTIRISHNING MOLIYA-KREDIT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.
43. Hakimovich, T. M. (2024). KORPORATIV KORXONALARDA ISH O'RINLARINI YARATISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHNING SAMARALI USULLARI.
44. Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA INVESTITSIYA JALB QILISH.
45. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT YONDASHUVLARI ASOSIDA XALQ TA'LIMI TIZIMINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.
46. Hakimovich, T. M. (2024). XIZMAT KO'RSATISH SOHASI RIVOJLANISHINING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 48, 341-347.
47. Toshov, M. (2024). IMPROVING PUBLIC EDUCATION SYSTEM MANAGEMENT BASED ON MODERN MANAGEMENT APPROACHES. *Modern Science and Research*, 3(6), 716-722.
48. Toshov, M. (2024). WAYS TO DEVELOP AGROTOURISM AND ITS INFRASTRUCTURE IN POST-PANDEMIC CONDITIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 723-729.
49. Toshov, M. (2024). EFFECTIVE METHODS OF CREATING JOBS AND PROVIDING EMPLOYMENT IN CORPORATE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(6), 710-715.
50. Toshov, M. (2024). ATTRACTING INVESTMENT TO THE DEVELOPMENT OF BUSINESS ACTIVITIES IN THE REGIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 696-702.
51. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN STAGES OF THE INNOVATION PROCESS IN THE ENTERPRISE AND ITS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(6), 703-709.
52. Sodiqova, N. (2024). MANAGEMENT OF INNOVATIONS IN ENTERPRISE ACTIVITY OPPORTUNITIES TO USE FOREIGN EXPERIENCE. *Modern Science and Research*, 3(6), 688-695.

53. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN METHODS OF SELECTING INNOVATIVE PROJECTS. *Modern Science and Research*, 3(6), 682-687.
54. Turayevna, S. N. (2024). THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT OF EMPLOYEE MOTIVATION IN BUSINESS MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 554-558.
55. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
56. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
57. To'rayevna, S. N. (2024). YANGI IQTISODIYOT VA UNING MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 333-339.
58. Turayevna, S. N. (2024). THE EFFECT OF LABOR PROMOTION ON WORK EFFICIENCY. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 142-147.
59. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS.[Data set]. Zenodo.
60. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
61. Bostonovna, D. Z. (2023). USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN IMPROVING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF COMMERCIAL BANKS. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(9), 607-613.
62. Bostonovna, D. Z. (2023). WAYS OF USING REENGINEERING IN ENTERPRISES. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(7), 430-435.
63. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
64. Jumayeva, Z. (2024). ROLE OF THE STATE IN REGULATING THE ECONOMY. *Modern Science and Research*, 3(1), 511-516.
65. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH SOHASINING TASNIFIY BELGILARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 357-364.
66. Akbarovna, N. N. (2024). OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 320-326.
67. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO 'RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 326-335.
68. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF DIGITALIZATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES OF THE STATE TAX COMMITTEE. *Modern Science and Research*, 3(2), 635-641.
69. Akbarovna, N. N. (2024). KORXONADA MEHNAT FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING MOHIYATI VA ASOSLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 133-141.
70. Akbarovna, N. N. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTDA MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING ORNI. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 446-449.

71. Naimova, N. (2024). DIGITALIZATION IN OUR COUNTRY'S EDUCATION SYSTEM AND APPLICATION IN THE DIGITAL WORLD. *Modern Science and Research*, 3(1), 912-917.
72. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBAT STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHDA RAQOBATNI BAHOLASH USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 715-720.
73. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
74. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.
75. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
76. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.